

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

17. september 2009*

I sag C-519/07 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i Domstolens statut, iværksat den 21. november 2007,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved H. van Vliet og S. Noë, som befuldmægtigede,

appellant,

den anden part i appelsagen:

Koninklijke FrieslandCampina NV, tidligere Koninklijke Friesland Foods NV, tidligere Friesland Coberco Dairy Foods Holding NV, Meppel (Nederlandene), ved advokaten E. Pijnacker Hordijk og W. Geursen,

sagsøger i første instans,

* Processprog: nederlandsk.

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Rosas, og dommerne A. Ó Caoimh, J.N. Cunha Rodrigues, J. Klucka og A. Arabadjiev (refererende dommer),

generaladvokat: Y. Bot

justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 12. marts 2009,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 23. april 2009,

afsagt følgende

Dom

- 1 Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har i appellen nedlagt påstand om ophævelse af dom afsagt af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans den 12. september 2007, Koninklijke Friesland Foods mod Kommissionen (sag T-348/03, herefter »den appellerede dom«), hvorved Retten delvist annullerede Kommissionens beslutning nr. 2003/515/EF af 17. februar 2003 om Kongeriget Nederlandenes støtte til fordel for internationale finansieringsaktiviteter (EUT L 180, s. 52, herefter »den anfægtede beslutning«).

Nationale retsfor skrifter

2 Ved lov af 13. december 1996 om ændring af lov om selskabsskat fra 1969 med henblik på at hindre udhuling af beskatningsgrundlaget og styrke den fiskale infrastruktur (wet tot wijziging van de wet op de vennootschapsbelasting 1969 met het oog op het tegengaan van uitholling van de belastinggrondslag en het versterken van de fiscale infrastructuur) (Stb. 1996, nr. 651) indførtes artikel 15 b i lov om selskabsskat fra 1969 (wet op de vennootschapsbelasting 1969, herefter »loven af 1969«), som indeholder en særlig skatteordning for virksomheder, der tilhører en koncern, og som udøver internationale finansieringsaktiviteter (herefter »KFA-ordningen«). Denne ordning trådte i kraft den 1. januar 1997.

3 Artikel 15 b, stk. 1, første punktum, i loven af 1969 bestemmer:

»Med hensyn til en enhed, der tilhører en international koncern, og som alene fra Nederlandene udøver finansieringsaktiviteter til fordel for enheder i en koncern, som er etableret eller ligeledes er beliggende i mindst fire lande eller i to verdensdele, giver skattemyndigheden — på anmodning fra den skattepligtige virksomhed og på betingelser, som myndigheden fastsætter — tilladelse til at oprette en reserve for risici, som er forbundet med disse finansieringsaktiviteter [...]«

4 Det fremgår af artikel 15 b, stk. 3, i loven af 1969, at den skattepligtige virksomhed, som har adgang til KFA-ordningen, kan henlægge 80% af sin samlede skattepligtige indkomst til en reserve for risici. Beløbet, der således henlægges, kan anvendes til forskellige formål, der er fastsat i denne lov. Ved erhvervelse af aktier i et nederlandsk eller udenlandsk selskab eller en kapitalindsprøjtning i et sådan selskab kan en procentdel — mellem 50% og 100% — af anskaffelsesprisen eller af kapitalindsprøjtningen ifølge artikel 15 b, stk. 5, i denne lov således tages af reserven, der er skattefritaget.

- 5 Artikel 15 b, stk. 10, i loven af 1969 bestemmer, at skattemyndigheden — efter ansøgning fra den skattepligtige virksomhed — godkender anvendelsen af KFA-ordningen og fastsætter betingelser for ordningen ved en beslutning, som kan anfægtes ved et søgsmål (herefter »KFA-godkendelsen«). KFA-godkendelsen gives for en periode på ti år.
- 6 Efter vedtagelsen af den anfægtede beslutning har artikel 1, afsnit D, i lov af 15. september 2005 om ændring af lov om selskabsskat fra 1969 — ophævelse af finansordningen for virksomheder, der tilhører en koncern (wet van 15 september 2005 houdende wijziging van de wet op de vennootschapsbelasting 1969 — vervallen van concernfinancieringsregeling, Stb. 2005, nr. 468) ophævet artikel 15 b i loven af 1969.
- 7 Artikel 2 i den nævnte lov af 15. september 2005 bestemmer, at for så vidt angår selskabsskattepligtige virksomheder, som den 11. juli 2001 opfyldte betingelserne i KFA-ordningen, finder artikel 15 b i loven af 1969 og de heraf følgende bestemmelser fortsat anvendelse. Den nævnte artikel 2 bestemmer ligeledes, at denne overgangsbestemmelse finder anvendelse i en tiårsperiode regnet fra den dato, da den skattepligtige virksomheder kunne oprette en reserve; denne periode udløber dog senest den 31. december 2010.

Tvistens baggrund

Faktiske omstændigheder inden vedtagelsen af den anfægtede beslutning

- 8 Som led i en samlet overvejelse omkring skadelig skattekonkurrence vedtog Rådet for De Europæiske Fællesskaber og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer en resolution om en adfærdskodeks for erhvervsbeskatning (EFT 1998 C 2, s. 2). Medlemsstaterne forpligtede sig herved til gradvist at afskaffe visse skatteforanstaltninger, der blev anset for at være skadelige, mens Kommissionen angav, at den havde til

hensigt at vurdere eller revurdere de i medlemsstaterne gældende skatteordninger set i lyset af statsstøttere reglerne.

- 9 Som et led i denne vurdering anmodede Kommissionen ved skrivelse af 12. februar 1999 de nederlandske myndigheder om oplysninger vedrørende KFA-ordningen. Ved skrivelse af 8. marts 1999 fremsendte denne medlemsstat de begærede oplysninger.
- 10 Den 27. december 2000 indgav Koninklijke FrieslandCampina NV (herefter »KFC«) en ansøgning om KFA-godkendelse til de nederlandske skattemyndigheder.
- 11 Ved skrivelse af 11. juli 2001 meddelte Kommissionen Kongeriget Nederlandene sin beslutning om at indlede en procedure vedrørende KFA-ordningen i henhold til artikel 88, stk. 2, EF (herefter »beslutningen af 11. juli 2001«). Denne beslutning såvel som opfordringen til de berørte parter og andre interesserede om at fremsætte deres bemærkninger vedrørende ordningen blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Officielle Tidende* den 31. oktober 2001 (EFT 2001 C 306, s. 6).
- 12 Den 26. juli 2001 informerede de nederlandske skattemyndigheder KFC om, at den nævnte procedure var blevet indledt. Som følge heraf blev KFC's ansøgning om KFA-godkendelse suspenderet.
- 13 Ved skrivelse af 3. oktober 2002 gjorde Kongeriget Nederlandene over for Kommissionen gældende, at henset til principperne om beskyttelse af den berettigede forventning og overholdelse af velerhvervede rettigheder burde Kommissionen give de virksomheder, der allerede var omfattet af KFA-ordningen, mulighed for fortsat at være omfattet heraf, indtil de tildelte KFA-godkendelser udløb.

14 Den 5. december 2002 vedtog den nederlandske statssekretær for finanser en beslutning med følgende ordlyd:

»[Jeg] har med virkning fra dags dato besluttet at ophøre med at behandle enhver ny ansøgning om anvendelse af [KFA-]ordningen.«

Den anfægtede beslutning

15 Ved den anfægtede beslutning erklærede Kommissionen KFA-ordningen for uforenelig med fællesmarkedet. Kommissionen anerkendte dog i betragtning 111 og 112 til denne beslutning, at på de punkter, hvor ordningen var sammenlignelig med den ordning, som blev indført i Belgien ved kongelig anordning nr. 187 af 30. december 1982 vedrørende den skattemæssige behandling af koordinationscentre (herefter »BKC-ordningen«), der blev betragtet som ikke at være en støtteforanstaltning som omhandlet i artikel 87, stk. 1, EF, kunne virksomheder, som på datoen for beslutningen af 11. juli 2001 var omfattet af KFA-ordningen, gyldigt påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning. På grundlag af artikel 14, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af [...] artikel [88 EF], der særligt bestemmer, at »Kommissionen [ikke kræver] tilbagebetaling af støtten, hvis det vil være i modstrid med et generelt princip i fællesskabslovgivningen«, afstod Kommissionen således fra at kræve tilbagebetaling af den støtte, der var modtaget under anvendelse af KFA-ordningen.

16 I artikel 2 i den anfægtede beslutning anerkendte Kommissionen desuden, at de virksomheder, som på tidspunktet for beslutningen af 11. juli 2001 var omfattet af KFA-ordningen, fortsat kunne være omfattet heraf indtil udløbet af KFA-godkendelserne på ti år, som var bevilget dem af de nederlandske skattemyndigheder, men ikke længere end til den 31. december 2010. Navnlig henset til de fremskridt, der er gjort på fællesskabsplan på området for bekæmpelse af skadelig skattekonkurrence, samt udsigten til en gradvis formindskning af antallet af virksomheder omfattet af KFA-ordningen bestemte Kommissionen i betragtning 118 til den anfægtede beslutning, at

de virksomheder, der var omfattet af den nævnte ordning, på grund af »disse særlige omstændigheder« fortsat kunne etablere nye reserver og anvende de allerede eksisterende reserver.

Faktiske omstændigheder efter den anfægtede beslutning

- 17 Ved skrivelse af 11. april 2003 anmodede Kongeriget Nederlandene bl.a. Kommissionen om skriftligt at bekræfte, at overgangsordningen i henhold til den anfægtede beslutnings artikel 2 også gjaldt for de virksomheder, som, selv om de endnu ikke var omfattet af en KFA-godkendelse, inden den 5. december 2002 — fra hvilken dato det var meddelt, at enhver ny ansøgning om en KFA-godkendelse ville blive afslået — havde indgivet en ansøgning om at blive førstegangsgodkendt efter KFA-ordningen, da disse virksomheder på datoen for beslutningen af 11. juli 2001 opfyldte betingelserne efter KFA-ordningen.
- 18 Ved skrivelse af 7. juli 2003 angav Kommissionen, at det klart fremgik af betragtning 118 til den anfægtede beslutning og af beslutningens artikel 2, at den overgangsordning, der er fastsat i disse bestemmelser, ikke gjaldt for de nævnte virksomheder. Kommissionen angav endvidere, at hvis de nederlandske myndigheder tildelte de pågældende virksomheder en KFA-godkendelse, ville dette være ensbetydende med at tildele en ny støtte i strid med den nævnte beslutning.
- 19 Den 21. august 2003 afslog de nederlandske skattemyndigheder KFC's ansøgning om KFA-godkendelse med den begrundelse, at Kommissionen havde vedtaget en negativ beslutning med hensyn til KFA-ordningen, således som det var præciseret i Kommissionens skrivelse af 7. juli 2003.

Søgsmålet ved Retten og den appellerede dom

- 20 Ved Retten nedlagde KFC påstand om annullation af den anfægtede beslutnings artikel 2, for så vidt som den overgangsordning, som den fastsætter, ikke gælder for erhvervsdrivende, som den 11. juli 2001 allerede havde indgivet en ansøgning om KFA-godkendelse til de nederlandske skattemyndigheder, hvilke ansøgninger der samme dato endnu ikke var taget stilling til.
- 21 Som det fremgår af præmis 103 i den appellerede dom, fremsatte KFC tre anbringender til støtte for sit annullationssøgsmål. Med det første af disse, der omfattede to led, gjorde KFC for det første gældende, at der var sket en tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, og for det andet, at Kommissionen havde en pligt til at vide, at der fandtes ansøgninger om KFA-godkendelse, der var under behandling på tidspunktet for beslutningen af 11. juli 2001. Det andet anbringende vedrørte tilsidesættelsen af ligebehandlingsprincippet og det tredje tilsidesættelsen af begrundelsespligten.
- 22 Kommissionen fremsatte principalt to formalitetsindsigelser og nedlagde subsidiært påstand om frifindelse.
- 23 Retten forkastede de nævnte formalitetsindsigelser. Hvad først angår formalitetsindsigelsen om manglende søgsmålsinteresse fastslog Retten i præmis 72 i den appellerede dom, at hvis sagen blev fremmet til realitetsbehandling, kunne KFC gøre visse krav gældende over for de nederlandske myndigheder for så vidt angår anvendelsen af KFA-ordningen eller i det mindste få undersøgt sin ansøgning hos myndighederne, hvilket beviser, at der foreligger søgsmålsinteresse.
- 24 Hvad derefter angår formalitetsindsigelsen om manglende søgsmålskompetence fastslog Retten i præmis 94 og 98 i den appellerede dom, at KFA er umiddelbart og individuelt berørt af den anfægtede beslutning, idet virksomheden udgør en del af en lukket kreds af skattepligtige virksomheder, hvis ansøgninger om KFA-godkendelse

stadig var under behandling på tidspunktet for de nederlandske myndigheders beslutning om at suspendere undersøgelsen af sådanne ansøgninger.

25 I præmis 99 i den appellerede dom fastslog Retten, at den omstændighed, at ansøgningerne fra de skattepligtige virksomheder, der tilhørte den lukkede kreds, vedrørte en førstegangsgodkendelse, der gav ret til at blive omfattet af en given skatteordning, og ikke en forlængelse af en eksisterende godkendelse, som det var tilfældet i den sag, der gav anledning til dom af 22. juni 2006, Belgien og Forum 187 mod Kommissionen (forenede sager C-182/03 og C-217/03, Sml. I, s. 5479), ikke udelukkede den kendsgerning, at disse skattepligtige virksomheder var særligt berørt af den anfægtede beslutning.

26 Derefter gav Retten KFC medhold og annullerede artikel 2 i den anfægtede beslutning, for så vidt som den overgangsordning, som den fastsætter, ikke gælder for erhvervsdrivende, som på datoen for beslutningen af 11. juli 2001 allerede havde indgivet en ansøgning om KFA-godkendelse til de nederlandske skattemyndigheder, hvilke ansøgninger der samme dato endnu ikke var taget stilling til.

27 Retten fastslog, at det første og det andet anbringende vedrørende henholdsvis tilsidesættelsen af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og ligebehandlingsprincippet måtte tiltrædes.

28 Hvad angår tilsidesættelsen af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning bemærkede Retten i præmis 125 og 126 i den appellerede dom, at dette princip har til formål at garantere forudsigeligheden i forbindelse med de situationer og retsforhold, der alene henhører under fællesskabsretten. Det vedrører ikke de retlige situationer, der udelukkende henhører under national ret. Spørgsmålet om, hvorvidt KFC er eller ikke er omfattet af KFA-ordningen, og om virksomheden opfylder betingelserne for at blive omfattet af denne ordning, er derfor ikke relevant ved vurderingen af, om der eksisterede en berettigede forventning hos virksomhedens ledelse om, at KFA-ordningen var forenelig med fællesskabsretten.

- 29 Retten bemærkede i den appellerede doms præmis 127 med henvisning til dommen i sagen Belgien og Forum 187 mod Kommissionen, at anvendelsen af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning kræver, at en fællesskabsinstitution har skabt begrundede forhåbninger hos et retssubjekts ledelse på baggrund af præcise løfter, som er afgivet af institutionen. Forventningens berettigede karakter forudsætter, at en forudseende og påpasselige erhvervsdrivende med rimelighed kan nære tillid til, at den situation, der følger af den pågældende institutions foranstaltning eller adfærd, bliver opretholdt. Retten bemærkede ligeledes, at en afgørende offentlig interesse ikke desto mindre kan være til hinder for den beskyttelse, som det nævnte princip giver.
- 30 Hvad for det første angår tilstedeværelsen af en forventning hos KFC's ledelse i denne sag fastslog Retten i præmis 131 i den appellerede dom, at af de årsager, der er fastsat i betragtning 111 og 112 til den anfægtede beslutning, og som er nævnt i præmis 15 i denne dom, har Kommissionens adfærd over for BKC-ordningen skabt en forventning om, at KFA-ordningen ikke udgør en forbudt støtteordning.
- 31 Hvad for det andet angår denne forventnings berettigede karakter fastslog Retten i præmis 132-135 i den appellerede dom, at indledningen i kraft af beslutningen af 11. juli 2001 af den formelle undersøgelsesprocedure med hensyn til KFA-ordningen ikke kan foregribe den kvalifikation af den nævnte ordning, som Kommissionen lægger til grund i sin endelige beslutning, hvorfor denne beslutning ikke som sådan kan være til hinder for, at KFC påberåber sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning. I præmis 136 i den appellerede dom tilføjede Retten, at selv om den nævnte beslutning kunne undergrave KFC's forventning om, at KFA-ordningen var i overensstemmelse EF-traktatens bestemmelser, kunne KFC ikke desto mindre forvente, at den anfægtede beslutning, der omgjorde den vurdering, som Kommissionen tidligere havde foretaget af en lignende ordning nemlig BKC-ordningen, ville give virksomheden den nødvendige tid til i praksis at tage hensyn til denne vurderingsændring vedrørende KFA-ordningens forenelighed med fællesmarkedet.
- 32 Retten fastslog herved i præmis 137 i den appellerede dom, at »den periode, der forløb mellem tidspunktet for offentliggørelsen af beslutningen om at indlede den formelle procedure, hvilket var den 31. oktober 2001, og [den anfægtede] beslutning [...], ikke var tilstrækkelig til at give [KFC] mulighed for at tage indvirkningen af en beslutning, der ville bringe den omhandlede ordning til ophør, i betragtning. Den ubestridte omstændighed, at [KFC] traf de foranstaltninger, som virksomheden har vurderet var nødvendige for at efterkomme KFA-ordningens retlige betingelser [...], indebærer

nemlig, at der var truffet bogføringsmæssige foranstaltninger og finansielle og økonomiske beslutninger, som ikke kan ændres inden for en periode på femten måneder«.

33 Hvad for det tredje angår afvejningen af dels KFC's interesse baseret på en berettigede forventning, og dels en eventuel fællesskabelig offentlig interesse, fastslog Retten i præmis 139 i den appellerede dom, at ingen afgørende interesser er til hinder for anvendelsen af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning til gavn for KFC, idet Kommissionen selv i den anfægtede beslutning anerkendte, at de virksomheder, der faktisk var omfattet af KFA-ordningen, kunne påberåbe sig beskyttelsen af den berettigede forventning for at opnå en overgangsperiode, der gjorde det muligt for dem fortsat at være omfattet af den nævnte ordning med at anvende de eksisterende reserver og med at oprette nye.

34 På den baggrund tiltrådte Retten i præmis 140 i den appellerede dom KFC's første anbringende, for så vidt som dette vedrørte tilsidesættelsen af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.

35 Hvad angår det andet led af dette anbringende fastslog Retten endvidere i præmis 141-143 i dommen, at spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende fællesskabsinstitution faktisk var informeret om situationen for den erhvervsdrivende, som ønsker at påberåbe sig beskyttelsen af den berettigede forventning, ikke har noget at gøre med de omstændigheder, i henhold til hvilke det nævnte princip finder anvendelse. Henset til princippet funktion, som er at garantere forudsigeligheden i forbindelse med de situationer og retsforhold, der henhører under fællesskabsretten, kan dets anvendelse nemlig ikke afhænge af spørgsmålet om, hvorvidt den institution, som omgør en tidligere vurdering, var konkret informeret om alle de situationer og retsforhold, hvis forudsigelighed bliver påvirket af institutionens ændrede opfattelse. Af disse grunde fandt Retten, at spørgsmålet om Kommissionens faktiske kendskab til KFC's konkrete situation på tidspunktet for beslutningen af 11. juli 2001 var uden betydning for bedømmelsen af anbringendet om tilsidesættelse af princippet af den berettigede forventning.

- 36 Hvad angår KFC's andet anbringende om tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet fastslog Retten i præmis 149 og 150 i den appellerede dom, at Kommissionen ved ikke at fastsætte nogen overgangsforanstaltninger for de skattepligtige virksomheder, hvis ansøgning endnu ikke var behandlet på tidspunktet for meddelelsen af den anfægtede beslutning, havde tilsidesat dette princip. Herved baserede Retten sig på sin behandling af anbringendet om tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.
- 37 Under disse omstændigheder fastslog Retten, at det ikke var nødvendigt at behandle KFC's tredje anbringende.

Parternes påstande

- 38 Principalt har Kommissionen nedlagt påstand om ophævelse af den appellerede dom og om, at Kommissionen frifindes for KFC's påstand om annullation af den anfægtede beslutning, samt om, at KFC tilpligtes at betale sagens omkostninger. Subsidiært har Kommissionen nedlagt påstand om ophævelse af den appellerede dom, for så vidt som dommen indebærer, at andre erhvervsdrivende end KFC, som på datoen for beslutningen af 11. juli 2001 havde indgivet en ansøgning til de nederlandske skattemyndigheder om KFA-godkendelse, opnår rettigheder, samt om, at Kommissionen frifindes i annullationssøgsmålet vedrørende den anfægtede beslutning, for så vidt som der med søgsmålet ønskes opnået, at der tillægges disse erhvervsdrivende rettigheder.
- 39 KFC har nedlagt påstand om, at appellen forkastes, og at Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Om appellen

- 40 Til støtte for sin appel har Kommissionen fremsat seks anbringender. Det første og det andet anbringende angår de retlige fejl, som Retten har begået ved i henholdsvis præmis 66 og præmis 100 i den appellerede dom at fastslå, at KFC havde søgsmålsinteresse i forbindelse med den anfægtede beslutning, selv om virksomheden ikke opfylder de betingelser, der er fastsat i nederlandsk ret, for at kunne blive omfattet af KFA-ordningen, og at KFC var individuelt berørt af denne beslutning.
- 41 Det tredje anbringende vedrører en retlig fejl, som Retten har begået ved i præmis 141-143 i den appellerede dom at fastslå, at den omstændighed, at Kommissionen ikke havde kendskab til eksistensen af og situationen for KFC og andre virksomheder, der befandt sig i en lignende situation som KFC, ikke havde betydning for bedømmelsen af tilstedeværelsen af en forventning hos KFC's ledelse.
- 42 Det fjerde anbringende kan opdeles i to led, som for det første vedrører den urigtige gengivelse af de faktiske omstændigheder, foretaget af Retten i præmis 137 i den appellerede dom, og for det andet en retlig fejl, som Retten har begået i præmis 125-140 i den appellerede dom i undersøgelsen af eksistensen af den af KFC påberåbte berettigede forventning.
- 43 Det femte anbringende vedrører en retlig fejl, som Retten har begået ved i præmis 149 og 150 i dommen at fastslå, at Kommissionen har tilsidesat ligebehandlingsprincippet ved at behandle de skattepligtige virksomheder, der alle kunne gøre krav på en overgangsperiode, forskelligt.
- 44 Endelig vedrører det sjette anbringende den retlige fejl, som Retten har begået, idet den ved formuleringen af domskonklusionen i den appellerede dom har tillagt rettigheder til alle de erhvervsdrivende, som den 11. juli 2001 havde indgivet en førstegangsansøgning om KFA-godkendelse.

Om det andet anbringende

Parternes argumenter

45 Med sit andet anbringende, der skal gennemgås som det første, gør Kommissionen gældende, at Retten har begået en retlig fejl ved i præmis 100 i den appellerede dom at fastslå, at KFC var individuelt berørt af den anfægtede beslutning. Dette er ikke tilfældet, idet denne beslutning er en almenyldig foranstaltning, og da KFC, der ikke var omfattet af KFA-ordningen, er en del af en ubestemt gruppe af virksomheder, der potentielt er omfattet af ordningen. Den omstændighed, at KFC havde indgivet en ansøgning om KFA-godkendelse før beslutningen af 11. juli 2001, er herved uden betydning. Kommissionen havde desuden ikke kendskab til, at der eksisterede virksomheder, som befandt sig i en lignende situation som KFC, og som ikke havde udnyttet den mulighed, der er fastsat i artikel 88, stk. 2, EF, til at indgive indlæg inden for rammerne af den formelle undersøgelsesprocedure af KFA-ordningen, der blev indledt af denne beslutning.

46 Kommissionen foreholder navnlig Retten ikke at have adskilt KFC's situation, som vedrører en ansøgning om en førstegangsgodkendelse, fra situationen vedrørende en ansøgning om forlængelse af en godkendelse, således som det var tilfældet i den sag, der gav anledning til dommen Belgien og Forum 187 mod Kommissionen. Ifølge Kommissionen er KFC berørt som alle andre virksomheder, der aldrig har været omfattet af KFA-ordningen, og ikke »særlig« berørt, som de virksomheder, der er omfattet af den nævnte dom, var hvad angår BKC-ordningen, og hvis situation blev ændret af den beslutning, som den nævnte dom annullerede. Dette er ikke tilfældet for KFC hvad angår den anfægtede beslutning.

Domstolens bemærkninger

47 Det følger af artikel 230, stk. 4, EF, at en fysisk eller juridisk person kun kan anlægge sag til prøvelse af en beslutning, som er rettet til en anden person, såfremt beslutningen berører ham umiddelbart og individuelt.

- 48 Hvad angår den første således formulerede betingelse følger det af fast retspraksis, at det, for at en privatperson kan være umiddelbart berørt, kræves, at den pågældende fællesskabsforanstaltning umiddelbart berører denne privatpersons retsstilling, og at foranstaltningen ikke overlader et skøn til adressaterne, der skal gennemføre den, og at gennemførelsen sker helt automatisk, udelukkende i medfør af Fællesskabets retsfor skrifter og uden anvendelse af andre mellemkommende regler (dom af 5.5.1998, sag C-386/96 P, Dreyfus mod Kommissionen, Sml. I, s. 2309, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).
- 49 Som Retten har fastslået i præmis 94 i den appellerede dom, fremgår det i denne sag af artikel 2 i den anfægtede beslutning, at de nederlandske myndigheder uden at have den mindste skønsmargen var forpligtet til at afvise alle de ansøgninger om førstegangs-KFA-godkendelse, der var under behandling. Virksomheder, der ikke var omfattet af KFA-ordningen på tidspunktet for beslutningen af 11. juli 2001, kunne ikke blive omfattet af overgangsordningen.
- 50 Under disse omstændigheder fastslog Retten med rette, at den anfægtede beslutning umiddelbart berørte KFC.
- 51 Hvad angår den anden betingelse fastsat i artikel 230 EF bemærkes, at den omstændighed, at en omtvistet bestemmelse på grund af sin art og rækkevidde har generel karakter, for så vidt som den finder anvendelse på de omhandlede erhvervsdrivende, ikke i sig selv udelukker, at den også kan berøre visse af disse individuelt (dommen i sagen Belgien og Forum 187 mod Kommissionen, præmis 58 og den deri nævnte retspraksis).
- 52 Fysiske og juridiske personer vil dog kun kunne påstå, at de berøres individuelt, såfremt den omtvistede bestemmelse rammer dem på grund af visse egenskaber, som er særlige for dem, eller på grund af en faktisk situation, der adskiller dem fra alle andre (dommen i sagen Belgien og Forum 187 mod Kommissionen, præmis 59).

- 53 En virksomhed kan nemlig i princippet ikke anfægte en beslutning fra Kommissionen, der forbyder en støtteordning til fordel for en sektor, hvis virksomheden alene er berørt af denne beslutning, fordi den tilhører den pågældende sektor og potentielt kan blive omfattet af støtten. En sådan beslutning fremtræder over for denne virksomhed som en generel foranstaltning, der finder anvendelse på objektivt afgrænsede situationer og har retsvirkninger for en gruppe personer, der er bestemt generelt og abstrakt (dom af 2.2.1988, forenede sager 67/85, 68/85 og 70/85, Kwekerij van der Kooy m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 219, præmis 15, af 7.12.1993, sag C-6/92, Federmineraria m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 6357, præmis 14, og af 19.10.2000, forenede sager C-15/98 og C-105/99, Italien og Sardegna Lines mod Kommissionen, Sml. I, s. 8855, præmis 33).
- 54 Derimod har Domstolen fastslået, at når den anfægtede retsakt berører en gruppe personer, som var identificeret eller kunne identificeres på tidspunktet for vedtagelsen af retsaktens og på grundlag af kriterier, som er specifikke for medlemmerne af den gruppe, kan disse personer være individuelt berørt af denne retsakt, da de indgår i en sluttet gruppe af erhvervsdrivende (jf. dom af 17.1.1985, sag 11/82, Piraiki-Patraiki m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 207, præmis 31, og af 26.6.1990, sag C-152/88, Sofrimport mod Kommissionen, Sml. I, s. 2477, præmis 11, samt dommen i sagen Belgien og Forum 187 mod Kommissionen, præmis 60).
- 55 Det er ubestridt dels, at den anfægtede beslutning har medført afvisning uden realitetsbehandling af ansøgningerne om førstegangs-KFA-godkendelse, der var under behandling på datoen for meddelelsen af denne beslutning, og dels at de berørte virksomheder fuldt ud kunne identificeres på grund af selve tilstedeværelsen af en sådan ansøgning på tidspunktet for den nævnte beslutnings vedtagelse. Det skal herved bemærkes, at KFC hører til en gruppe på højst 14 ansøgere til førstegangs-KFA-godkendelse, hvis ansøgninger var under behandling på tidspunktet for beslutningen af 11. juli 2001, at disse ansøgninger blev suspenderet som følge af denne beslutning, og at de nederlandske myndigheder den 5. december 2002 meddelte, at de uden varsel ophørte med at behandle alle nye ansøgninger om anvendelse af KFA-ordningen.
- 56 Således udgør KFC, som Retten med rette fastslog i præmis 98 og 100 i den appellerede dom, en del af en lukket kreds af virksomheder, der var særligt berørt af den anfægtede

beslutning, og ikke en del af en ubestemt gruppe af virksomheder i den pågældende sektor.

57 Det bemærkes, at for at være omfattet af KFA-ordningen skulle en virksomhed, der har indgivet en ansøgning om førstegangs-KFA-godkendelse, nemlig allerede have taget de nødvendige skridt med henblik på at opfylde kriterierne for denne ordning. Desuden råder de nederlandske myndigheder i denne henseende ikke over nogen skønsmargen, idet de skal tildele en sådan godkendelse, hvis de nævnte kriterier er opfyldt. Således kan de virksomheder, hvis ansøgning om førstegangs-KFA-godkendelse var under behandling, anses for at være berørte af den anfægtede beslutning på grund af egenskaber, som er særlige for dem, og en faktisk situation, der adskiller dem fra alle andre virksomheder i den pågældende sektor, der ikke har indgivet en ansøgning om førstegangs-KFA-godkendelse.

58 Det følger heraf, at disse virksomheder har individuel søgsmålskompetence over den anfægtede beslutning.

59 Dette ændres ikke af Kommissionens argument om, at Kommissionen dels ikke havde kendskab til, at der eksisterede virksomheder, der var i KFC's situation, og dels at sidstnævnte ikke har udnyttet den mulighed, der er fastsat i artikel 88, stk. 2, EF, til at indgive indlæg inden for rammerne af den formelle undersøgelsesprocedure af KFA-ordningen. Kommissionens kendskab til situationen for de virksomheder, der har ansøgt om førstegangs-KFA-godkendelse, er faktisk uden betydning for den omstændighed, at disse er individuelt berørt af den anfægtede beslutning.

60 Følgelig fastslog Retten med rette, at KFC havde søgsmålskompetance.

61 Det følger heraf, at det andet anbringende skal forkastes som ugrundet.

Om det første anbringende

Parternes argumenter

- 62 Kommissionen har anført, at Retten begik en retlig fejl ved i præmis 66 i den appellerede dom at fastslå, at KFC havde søgsmålsinteresse, selv om virksomheden ikke opfyldte betingelserne for KFA-ordningen. Kommissionen gør gældende, at eksistensen af en søgsmålsinteresse ifølge fast retspraksis forudsætter, at en annullation af den anfægtede retsakt i sig selv kan have retsvirkninger. Henset til, at den påståede annullation kun kan skaffe KFC en fordel, hvis de nederlandske myndigheder i fremtiden fastslår, at virksomheden opfylder betingelserne efter KFA-ordningen, vil denne annullation i mangel af en sådan afgørelse imidlertid ikke have nogen retsvirkninger for virksomhedens situation.

Domstolens bemærkninger

- 63 Efter fast retspraksis forudsætter en sagsøgers søgsmålsinteresse for så vidt angår sagens genstand, at dette søgsmål ved sit resultat kan skabe en fordel for den part, der har anlagt det (jf. i denne retning dom af 25.7.2002, sag C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores mod Rådet, Sml. I, s. 6677, præmis 21, og af 3.4.2003, sag C-277/01 P, Parlamentet mod Samper, Sml. I, s. 3019, præmis 30 og 31, samt kendelse af 5.3.2009, sag C-183/08 P, Kommissionen mod Provincia di Imperia, præmis 19 og den deri nævnte retspraksis).
- 64 I det foreliggende tilfælde er det ubestridt, at hvis den anfægtede beslutning havde udvidet overgangsordningen til at omfatte de ansøgninger om KFA-godkendelse, der var under behandling på datoen for meddelelsen af denne beslutning, var disse blevet undersøgt af de nederlandske myndigheder. Det skal herved bemærkes, at disse myndigheder ikke rådede over noget skøn ved tildelingen af den nævnte godkendelse, hvis kriterierne for at blive omfattet af KFA-ordningen var opfyldt.

65 KFC havde derfor, da virksomheden anlagde sagen ved Retten, en eksisterende og faktisk søgsmålsinteresse over den anfægtede beslutning, idet virksomhedens ansøgning om førstegangs-KFA-godkendelse — såfremt beslutningen blev annulleret — ville blive undersøgt, således at KFC kunne få adgang til den nævnte ordning, hvis virksomheden opfyldte de nævnte kriterier. Som Retten med rette har fastslået i præmis 59 og 66 i den appellerede dom, var denne omstændighed i sig selv tilstrækkelig til at give KFC en »fordel« i den betydning, hvori dette udtryk er anvendt i den retspraksis, der er nævnt i præmis 63 i denne dom.

66 Kommissionens argument om, at KFC ikke opfyldte kriterierne for KFA-ordningen, kan ikke ændre dette, eftersom det ikke drejer sig om et faktum, der juridisk er bevist og uomtvisteligt. Såfremt appellen forkastes, eller annullationen af den anfægtede beslutning stadfæstes på grundlag eller som følge af denne procedure, kan det ikke udelukkes, at de nederlandske myndigheder vil tillade KFC at blive omfattet af KFA-ordningen (jf. analogt kendelse af 25.1.2001, sag C-111/99 P, Lech-Stahlwerke mod Kommissionen, Sml. I, s. 727, præmis 19).

67 Under disse omstændigheder har Kommissionen ikke godtgjort, at KFC's søgsmål ved Retten ikke ved sit resultat kunne skabe en fordel for KFC.

68 Følgelig fastslog Retten med rette, at KFC havde en søgsmålsinteresse.

69 Det følger heraf, at det første anbringende skal forkastes.

Om det andet led af det fjerde anbringende

Parternes argumenter

- 70 Med det andet led af det fjerde anbringende har Kommissionen gjort gældende, at Retten har begået en retlig fejl ved i præmis 125-140 i den appellerede dom at fastslå, at beslutningen om, at KFC ikke kunne blive omfattet af KFA-ordningen, er irrelevant for anvendeligheden af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, eftersom det drejer sig om en retssituation, der alene vedrører national ret.
- 71 I denne sag drejer det sig dog om at afgøre, om fællesskabsretten pålægger Kommissionen at tillade de nederlandske skattemyndigheder at tildele KFC en KFA-godkendelse ved anvendelse af dette princip.
- 72 Imidlertid er det nævnte princip ikke anvendeligt i denne sag.
- 73 For det første har Kommissionen hverken givet KFC, hvis eksistens Kommissionen ikke har haft kendskab til, en klar forsikring om, at KFA-ordningen var forenelig med fællesmarkedet, eller påtaget sig en særlig forpligtelse i denne retning over for KFC.
- 74 For det andet er KFC ikke en forudseende og påpasselige erhvervsdrivende i den betydning, hvori dette udtryk er anvendt i retspraksis vedrørende princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.

- 75 Først og fremmest skal der nemlig herved sondres mellem situationen for en erhvervsdrivende, der ansøger om forlængelse af en godkendelse, som gav ret til at få del i en støtteordning, der tidligere var betragtet som forenelig med fællesmarkedet, som det var tilfældet i den sag, der gav anledning til dommen i sagen Belgien og Forum 187 mod Kommissionen, og situationen for en virksomhed, der, som KFC, aldrig har haft en sådan godkendelse og derfor ikke kan påberåbe sig en berettiget forventning til at kræve at blive omfattet af en overgangsordning, der fastsætter midlertidig opretholdelse af den pågældende støtteordning.
- 76 Dernæst gør Kommissionen gældende, at selv om man anerkender, at KFC foretog væsentlige investeringer for at opfylde de betingelser, der er fastlagt i nederlandsk ret for et kunne blive omfattet af KFA-ordningen, havde virksomheden først indgivet en ansøgning om førstegangs-KFA-godkendelse til de nederlandske myndigheder den 27. december 2000, mens alle de forudseende og påpasselige erhvervsdrivende — som følge af offentliggørelsen af en resolution om en adfærdskodeks for erhvervsbeskatning som nævnt i denne doms præmis 8, og af meddelelsen om anvendelsen af statsstøttere reglerne på foranstaltninger vedrørende direkte beskatning af virksomhederne (EFT 1998 C 384, s. 3) — siden 1998 vidste, at det var sandsynligt, at Kommissionen ville kvalificere KFA-ordningen som en statsstøtteordning og erklære den uforenelig med fællesmarkedet. Følgelig er den konstatering, der er indeholdt i præmis 135 i den appellerede dom, ifølge hvilken »[en forudseende og påpasselig erhvervsdrivende] alene på grundlag af beslutningen af 11. juli 2001 [...] ikke [var] i stand til at forudse vedtagelsen af [den anfægtede] beslutning [...]« ukorrekt og begrundet i sig selv ophævelsen af den dom.
- 77 Endelig indebærer den omstændighed, at det var muligt, at Kommissionen efter beslutningen af 11. juli 2001 vedtog en beslutning, der fastslog, at KFA-ordningen ikke udgør en støtteordning, ikke, at KFC gyldigt kan påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, i modsætning til det af Retten i præmis 132 i den appellerede dom anførte.
- 78 For det tredje har Kommissionen vedrørende interesseafvejningen anført, at KFC's forventning under alle omstændigheder er af meget generel karakter, og at der ikke foreligger nogen logisk forbindelse mellem dels konstateringen af, at de virksomheder, der faktisk er omfattet af KFA-ordningen, kan påberåbe sig princippet om beskyttelse af

den berettigede forventning, og dels Rettens konklusion om, at ingen afgørende fællesskabsinteresse er til hinder for, at KFC med føje påberåber sig dette princip.

79 Endelig tilskynder den appellerede dom alle de erhvervsdrivende, der har indgivet en ansøgning om støtte før indledningen af den procedure, der er fastsat i artikel 88, stk. 2, EF, til i fremtiden at anlægge et annullationssøgsmål.

80 KFC har hertil for det første anført, at Domstolens praksis ikke kræver, at den berettigede forventning for at være beskyttet skal være baseret på konkrete forpligtelser fra en fællesskabsinstitution. Der er således selvmodsigende, at Kommissionen anerkender, som den har gjort i den anfægtede beslutning, at dens beslutning vedrørende BKC-ordningen har skabt en berettigede forventning, og bekræfter, som Kommissionen gør i appelskriftet, at det alene drejer sig om »[...] en beslutning vedrørende en anden støtteordning, som til en vis grad kan sammenlignes med den foreliggende«, og ikke om en særlig forpligtelse over for KFC. Endvidere har ingen af de virksomheder, der er omfattet af den overgangsordning, der er fastsat i den anfægtede beslutning, modtaget en sådan forpligtelse.

81 Virksomheden har derefter vedrørende kvalifikationen af en forudseende og påpasselig erhvervsdrivende med hensyn til KFC anført, at der ikke eksisterer nogen grund til at anse virksomheder, der er omfattet af BKC-ordningen, og som afventer en beslutning vedrørende deres ansøgning om forlængelse af godkendelsen inden for rammerne af denne ordning, for forudseende og påpasselige erhvervsdrivende, mens virksomheder, der afventer en besvarelse af deres ansøgning om førstegangs-KFA-godkendelse, ikke anses for forudseende og påpasselige erhvervsdrivende. Desuden kan beslutningen af 11. juli 2001 ikke, således som Retten fastslog, ifølge KFC medføre, at virksomhedens berettigede forventning om, at KFA-ordningen er forenelig med fællesmarkedet, ophørte med at eksistere på denne dato. Denne berettigede forventning kan derfor så meget desto mindre ophøre med at eksistere før vedtagelsen af denne beslutning.

82 Hvad endelig angår interesseafvejningen er spørgsmålet, om den berettigede forventning er af »meget general karakter« eller andet, uden relevans. Når den berettigede forventning en gang er fastslået, uanset hvorledes Kommissionen har skabt den, skal det pågældende retssubjekts interesse nemlig afvejes over for Fællesskabets interesse.

83 Under alle omstændigheder godtgør Kommissionen på ingen måde, at Fællesskabets interesse er til hinder for, at der tilvejebringes en ordning med en overgangsordning for de 14 virksomheder, hvis ansøgninger om førstegangs-KFA-godkendelse var under behandling på tidspunktet for den anfægtede beslutning. Desuden kan hverken omfanget af den støtte, der er tildelt, eller som vil blive tildelt, eller antallet af virksomheder, der kan påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning for at gøre krav på at blive omfattet af en overgangsordning, have indflydelse på anvendelsen af dette princip. Endelig er situationer som de i sagen foreliggende sjældne, hvorfor den appellerede dom ifølge KFC ikke vil medføre en tilstrømning af ikke-anmeldte støtteordninger.

Domstolens bemærkninger

84 Domstolen har flere gange fastslået, at retten til at påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning gælder for enhver retsundergiven med begrundede forventninger, som en fællesskabsinstitution har skabt på baggrund af præcise løfter, som institutionen har afgivet. Når en forudseende og påpasselig erhvervsdrivende kan påregne gennemførelsen af en fællesskabsforanstaltning, der kan påvirke virksomhedens interesser, kan virksomheden dog ikke påberåbe sig dette princip, når foranstaltningen gennemføres (jf. i denne retning dommen i sagen Belgien og Forum 187 mod Kommissionen, præmis 147 og den deri nævnte retspraksis).

85 Selv om det i øvrigt antages, at Det Europæiske Fællesskab forud har skabt en situation, der kan give anledning til en berettiget forventning, kan afgørende offentlige interesser være til hinder for, at der træffes overgangsforanstaltninger i forbindelse med forhold, der er opstået før de nye bestemmelser ikrafttræden, men som endnu ikke er afsluttet (dommen i sagen Belgien og Forum 187 mod Kommissionen, præmis 148 og den deri nævnte retspraksis).

86 Domstolen har ligeledes fastslået, at når der ikke foreligger afgørende offentlige interesser, har Kommissionen — idet den ikke ved ophævelse af en ordning har fastsat overgangsforanstaltninger til beskyttelse af den forventning, som den erhvervsdrivende med rette måtte nære til de fællesskabsretlige bestemmelser — tilsidesat en højere retsregel (dommen i sagen Belgien og Forum 187 mod Kommissionen, præmis 149 og den deri nævnte retspraksis).

- 87 I lyset heraf skal det først bemærkes, at Kommissionen i betragtning 111 og 112 til den anfægtede beslutning selv har fastslået, at KFA-ordningen udviser ligheder med BKC-ordningen, og at Kommissionen — idet den i sin beslutning af 2. maj 1984 om BKC-ordningen [*Den 14. beretning om konkurrencepolitikken* (1984), s. 271] vurderede, at det system, hvorpå sidstnævnte ordning var baseret, ikke udgjorde støtte i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i EØF-traktatens artikel 92, stk. 1 (artikel 92, stk. 1, i EF-traktaten, efter ændring artikel 87, stk. 1, EF) — anerkendte Kongeriget Nederlandenes og berørte tredjemænds argumenter om eksistensen af den berettigede forventning hos de virksomheder, der er omfattet af KFA-ordningen, og således afstod fra at kræve tilbagesøgning af den tildelte støtte.
- 88 Det skal imidlertid understreges, at KFC befandt sig i en situation, der var forskellig fra situationen for de skattepligtige virksomheder, hvis berettigede forventning Kommissionen i betragtning 113-118 i den anfægtede beslutning anerkendte, eftersom KFC ikke var omfattet af KFA-ordningen, men alene havde indgivet ansøgning om førstegangs-KFA-godkendelse.
- 89 Selv om myndigheden, således som KFC har anført, faktisk er forpligtet til at tildele en KFA-godkendelse til enhver skattepligtig virksomhed, der indgiver ansøgning herom, og som opfylder de retlige betingelser for at kunne omfattes af den, forholder det sig ikke desto mindre således, at den nederlandske lov bestemmer, at der skal vedtages en myndighedsbeslutning, efter at det er godtgjort, at den skattepligtige virksomhed opfylder disse retlige betingelser, og at der til selve denne beslutning kan knyttes betingelser.
- 90 I øvrigt kan situationen for de skattepligtige virksomheder, der har indgivet en ansøgning om førstegangs-KFA-godkendelse, ikke med føje sammenlignes med situationen for de skattepligtige virksomheder, der har indgivet en ansøgning om forlængelse af en godkendelse efter BKC-ordningen, og hvis berettigede forventning Domstolen har anerkendt i dommen i sagen Belgien og Forum 187 mod Kommissionen.
- 91 I denne dom tog Domstolen hensyn til de betragtelige investeringer, som de virksomheder, der var omfattet af godkendelse efter BKC-ordningen, og som ansøgte om forlængelse, havde foretaget, samt til de langvarige forpligtelser, som de havde

påtaget sig. Ansøgerne til førstegangsgodkendelse efter KFA-ordningen befinder sig imidlertid — med hensyn til investeringer og forpligtelser — i princippet ikke i den samme situation som en skattepligtig virksomhed, der allerede er omfattet af en KFA-godkendelse.

- 92 Det skal herved understreges, at KFC aldrig på en konkret måde har henvist til allerede foretagne investeringer eller påtagne forpligtelser. Det fremgår tværtimod af KFC's indlæg ved Retten, således som det er sammenfattet i præmis 51 i den appellerede dom, at »hvis Kommissionen ikke havde vedtaget den anfægtede beslutning, havde KFC fra år 2000 kunne indbetale til sin reserve for risici indtil udfærdigelsen af den endelige underretning om beskatning«. KFC har ligeledes henvist til beslutninger, som selskabet kunne have truffet på området for reserver for risici og vedrørende dets hjemsted.
- 93 Disse forskellige faktorer viser, at KFC bestrider, at virksomheden for fremtiden ikke kan blive omfattet af fordelene ved en KFA-godkendelse.
- 94 En sådan situation er imidlertid forskellig fra situationen for de virksomheder, der er omfattet af en godkendelse efter KFA-ordning, som, hvis overgangsforanstaltningerne ikke var blevet vedtaget, ville lide økonomiske tab på grund af tidligere foretagne investeringer eller påtagne forpligtelser — på et tidspunkt, hvor der ikke var tvivl om den pågældende skatteordnings lovlighed.
- 95 Følgelig har Retten i præmis 140 i den appellerede dom ved at fastslå, at Kommissionen havde overtrådt princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, idet den ikke gav KFC adgang til at blive omfattet af den overgangsordning, der er fastsat i den anfægtede beslutning, begået en retlig fejl.
- 96 Det følger heraf, at det andet led af det fjerde anbringende kan tages til følge.

Om det tredje anbringende og det første led af det fjerde anbringende

- 97 Da det andet led af det fjerde anbringende er taget til følge, og er det uforholdende at undersøge det første led af det fjerde anbringende samt det tredje anbringende.

Om det femte anbringende

Parternes argumenter

- 98 Kommissionen har gjort gældende, at Retten har begået en retlig fejl ved at fastslå, at KFC kunne påberåbe sig ligebehandlingsprincippet. Kommissionen har navnlig anført, at KFC under alle omstændigheder ikke kan ligestilles med de virksomheder, der var omfattet af KFA-ordningen, og som har afgivet indlæg inden for rammerne af den procedure, der blev indledt ved beslutningen af 11. juli 2001, og for hvilke de nederlandske myndigheder har anmodet om indførelsen af en overgangsordning.
- 99 KFC har gjort gældende, at dette anbringende bør afvises, for så vidt som det vedrører faktiske spørgsmål, og i øvrigt bør forkastes. Herved har virksomheden anført, at hvad angår ligebehandlingsprincippet er det eneste relevante spørgsmål, om der foreligger objektive forskelle af en vis væsentlig karakter, der kan begrunde en forskelsbehandling. Ingen af de påståede forskelle, Kommissionen har fremhævet for så vidt angår henholdsvis KFC's situation og situationen for de virksomheder, der var omfattet af KFA-ordningen på tidspunktet for beslutningen af 11. juli 2001, er af en sådan art, at de kan begrunde en forskelsbehandling.

Domstolens bemærkninger

- 100 Det bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at en tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet består i, at der på sammenlignelige situationer anvendes forskellige bestemmelser, eller at den samme bestemmelse anvendes på forskellige situationer (jf. særligt dom af 7.5.1998, sag C-390/96, Lease Plan, Sml. I, s. 2553, præmis 34, og af 19.9.2000, sag C-156/98, Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 6857, præmis 84).
- 101 I denne sag er det ubestridt, at Kommissionen i den anfægtede beslutning behandlede de virksomheder, der var omfattet af KFA-ordningen, og de virksomheder, hvis ansøgning om førstegangs-KFA-godkendelse var under behandling på datoen for denne beslutning, forskelligt ved at indføre en overgangsordning for førstnævnte, men ikke for sidstnævnte.
- 102 Det fremgår af præmis 87-94 i denne dom, at denne forskelsbehandling var begrundet, idet der forelå objektivt forskellige situationer for så vidt angår de to virksomhedskategorier.
- 103 Retten har derfor begået en retlig fejl ved i præmis 149 og 150 i den appellerede dom at fastslå, at Kommissionen ved den anfægtede beslutning har tilsidesat ligebehandlingsprincippet ved at udelukke KFC fra den nævnte overgangsordning, eftersom Kommissionen herved har behandlet retssubjekter i en sammenlignelig situation med hensyn til den berettigede forventning, disse kunne have til opnåelse af en rimelig overgangsperiode, forskelligt.
- 104 Det følger heraf, at det femte anbringende kan tages til følge.

105 Henset til det anførte, og uden at det er fornødent at undersøge det sjette anbringende, ophæves den appellerede dom.

Om søgsmålet for Retten

106 I medfør af artikel 61, stk. 1, i statuten for Domstolen kan denne, såfremt Rettens afgørelse ophæves, selv træffe endelig afgørelse, hvis sagen er moden til påkendelse, eller den kan hjemvise sagen til Retten til afgørelse.

107 Eftersom det i denne sag fremgår af præmis 84-95 ovenfor, at det første led af det første anbringende fremsat af KFC til støtte for virksomhedens søgsmål mod den anfægtede beslutning er ugrundet, skal det andet led af det nævnte anbringende såvel som det andet og det tredje anbringende, der er fremsat til støtte for søgsmålet, undersøges.

108 Behandlingen af det tredje anbringende om tilsidesættelse af begrundelsespligten indebærer imidlertid vurderinger af faktiske omstændigheder på grundlag af faktorer, som ikke er blevet undersøgt af Retten.

109 Dette indebærer, at det nævnte søgsmål ikke er modent til påkendelse ved Domstolen, hvorfor sagen hjemvises til Retten, for at denne kan træffe afgørelse vedrørende dette led og disse anbringender.

Sagens omkostninger

110 Da sagen hjemvises til Retten, udsættes afgørelsen om appelsagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Tredje afdeling):

- 1) Dommen afsagt af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans den 12. september 2007 i sagen Koninklijke Friesland Foods mod Kommissionen (sag T-348/03) ophæves.**

- 2) Sagen hjemvises til De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans.**

- 3) Afgørelsen om sagens omkostninger udsættes.**

Underskrifter